SUIKERBEEST

Anjet Daanje

Suikerbeest

roman

UITGEVERIJ PLUIM
UITGEVERIJ PASSAGE

Tweede druk, oktober 2023

© 2001 Anjet Daanje

Omslagontwerp Dieb en Anjet
Typografie binnenwerk Perfect Service
Auteursfoto Henk Veenstra
Productiebegeleiding Tim Beijer
Drukkerij Wilco, Amersfoort

ISBN 978 94 933 3909 5
NUR 301

www.anjetdaanje.nl
www.uitgeverijpluim.nl
www.uitgeverijpassage.nl

I

Mijn rechterhand tikt achteloos op het stuur het ritme voor Marco. Mijn ogen dwingen het stoplicht van kleur te veranderen. Net als mijn inspanningen resultaat afwerpen, mijn voet boven het gaspedaal zweeft, en mijn lippen de idioot slome automobilist voor me vervloeken, verschijnt zij ineens in mijn ooghoek. Als een buizerd die de boomkruinen en de hazen niet opmerkt omdat ze zijn honger niet kunnen stillen, en alleen de kleine voor zijn leven rennende muis ziet, bespringt dat ene detail me. Niet de keurig besproeide en onderhouden voortuinen, niet de fietsers op weg naar het winkelcentrum, niet de twee mannen met hun honden die de banden nauwer aanhalen. Maar de rug van een vrouw die uitdagend overgaat in haar achteruit gestoken spijkerbroekbillen. Ze staat thuis, in haar eigen garage, over de motor van haar auto gebogen en is zich niet bewust van de klassieke Hollywoodpose die eerder in een Amerikaanse film, op de vluchtstrook, thuishoort dan in Vleuten.

Mijn besluit valt in de luttele seconden die mijn voor-

ganger nodig heeft om op te trekken. Hoewel ik achteraf zeker weet dat ik toen, net als zij, nog niet bevroedde wat er ging gebeuren, en het dus een besluit betreft zonder duidelijk doel, is mijn hand die naar de richtingaanwijzer grijpt altijd het eerste dat ik 's nachts herbeleef, waardoor het de onontkoombare aanvang is geworden van een reeks gebeurtenissen die al vastligt. De ingeslikte woede van vorige week, van eergisteren, van vanmorgen. Haar spinnende kattenglimlach die nooit betrekking heeft op het eigenlijke gespreksonderwerp, maar op een onbegrijpelijk in haar hoofd genesteld geluk dat ze niet met me wil delen omdat ze gelooft dat het onder mijn aanraking zal verstenen. De razende honderdzestig kilometer per uur waarmee ik vervolgens naar Zoetermeer rijd, waar Piet Holder van Nutricia ook vanmorgen het tekenen van het contract nog een week weet uit te stellen. Op de terugweg de file op de A12 waardoor ik afsla en via provinciale wegen aansluiting op de A28 probeer te krijgen. Het zou allemaal als begin kunnen dienen, maar dan zou het verhaal waarmee ik mezelf steeds opnieuw behaag over oorzaak en gevolg handelen, en dat doet het niet. Het gaat over wraak en macht en hoe die soms mijn liefde voor haar dreigen te overschaduwen, hoewel ze hem tegelijkertijd juist ook in stand houden en smaak eraan geven zoals siroop water tot limonade maakt.

Mijn greep naar de richtingaanwijzer wordt gevolgd door veelstemmig getoeter van automobilisten die al eerder hadden beslist dat ze rechtsaf wilden. Met moeite wring ik de door de zaak verschafte Opel tussen een

Mitsubishi en een vriendelijke Peugeot. De zijstraat is te druk. Ik sla opnieuw rechtsaf en parkeer daar. Zoals het een keurig burger betaamt, haal ik een kaartje uit de parkeerautomaat en leg het achter de voorruit. Ik sla de deur dicht, trek mijn stropdas recht in de zijspiegel, en loop terug naar de stoplichten.

Het motregent zachtjes, als een constant, rustig verdriet. Het asfalt wordt donkerzwart maar niet echt nat. En ook de kleur van de tuinen van de twee-onder-een-kapwoningen wordt dieper, zelfs de planten die zich in deze tijd van het jaar slechts groenschakeringen kunnen veroorloven lijken ineens bescheiden in bloei te staan. Ik heb mijn lange regenjas niet aan, hij ligt nog op de achterbank. Om de een of andere reden heb ik het gevoel dat het niet passend is die te dragen, alsof ik naar een feestje ga en de verkeerde kleding alles kan verpesten.

Ze staat nog steeds in dezelfde houding, haar hoofd nu licht geheven onder de omhoog reikende motorkap, zodat ik kan zien dat ik me niet heb vergist. Ze heeft blond haar, net iets te lang, maar die enkele centimeters zijn niet storend. Ik kijk naar haar terwijl het voetgangerslicht op groen springt. Een jonge vrouw met een rugzakje passeert me ongeduldig. Ik blijf wachten tot het weer rood wordt. Ik wil het nog even uitstellen, verkeersregels en zelfs de tijd hebben geen vat op mijn besluit. Dit is macht. Vijftig meter van haar verwijderd loert het ongeluk, en ze beseft het niet. Ze tuurt onnozel in de motor van een Volkswagen.

Uit haar houding en de ongerichte energie waarmee

ze de onderdelen bekijkt zonder ze te durven aanraken, is duidelijk dat ze niet weet hoe het mankement moet worden verholpen. Toch probeert ze het zelf in plaats van de hulp van een mecanicien in te roepen. Ik grinnik. Mireille kan ook zo koppig zijn. Vorige maand meende ze dat ze met een schroevendraaier en de gebruiksaanwijzing de televisie kon repareren. Op een oppervlakkige manier zijn alle vrouwen eender. Hun hersenen zijn door boeken, films en politiek geëmancipeerd, maar hun lichaam is in de oude staat achtergebleven.

Ik gehoorzaam het groene mannetje en steek over. Met zuchtende schouders richt ze zich op. Ze kijkt voor zich uit, in mijn richting. Ik lach naar haar, alsof ze niet willekeurig een blik om zich heen werpt maar een wezenlijk onderscheid maakt tussen de rechtgeschoren heg en mij. Een opzettelijk, en toch overtuigend, moment aarzel ik en sla dan het grindtegelpad naar haar huis in. Alsof ze mij met haar ogen heeft geroepen en ik niet anders kan dan toegeven, alsof ze wat er staat te gebeuren aan zichzelf te danken heeft, vraag ik zonder omhaal: 'Kan ik misschien helpen?'

Ik ben beleefd en vriendelijk. Zodat ze zich niet bedreigd voelt en meent mijn aanbod te kunnen weigeren. Ze ziet mijn grijze kostuum met de onberispelijke vouw in de broek, de dure schoenen, mijn ontwapenende glimlach waarmee ik tonnen suiker verkoop. Ik ben geen machoautomonteur, maar een gentleman die, te oordelen naar zijn kleren, net zomin idee heeft van benzinemotoren als zij, maar onwetendheid is welbespraakt en

heeft graag gezelschap. Ze schat dat we van dezelfde leeftijd zijn en antwoordt met jij in plaats van met u. 'Heb je verstand van auto's?'

Ik kom naast haar in de garage staan en buig me onder de motorkap. Zakelijk vraag ik haar uit over het mankement. Omdat er niemand anders voorhanden is waarmee ze haar pech kan delen en zulke kleine voorvallen bij elkaar opgeteld haar leven vormen, en dus belangrijk zijn, antwoordt zij ongedwongen met een verhaal. Het komt erop neer dat ze van plan was te gaan winkelen in Utrecht, maar de wagen wilde niet starten. In stilte feliciteer ik mezelf met het feit dat mijn broer Paul vroeger meer om auto's gaf dan om eten of slaap. 'Probeer het nog eens, dan kan ik horen wat eraan scheelt,' stel ik met een deskundig gezicht voor.

Ze stapt in en draait de contactsleutel om. De Volkswagenmotor kucht, maar valt daarna weer bescheiden stil. Na nog een paar pogingen maak ik een haltgebaar met mijn arm. Ze komt weer naast me staan. 'Zie je,' zegt ze ten overvloede, 'hij doet helemaal niets.'

'Heb je gechookt?' vraag ik.

'O ja, alsmaar.'

Dat is het dus, ze heeft de motor verzopen. Ik hoef alleen te wachten, en de machinerie heelt zichzelf. Wat mannelijke magie zal de genezing overtuigender maken, want ze zal niet graag horen dat het probleem niet bij de startmotor ligt maar bij haar eigen rijkunst. Ze wil me wonderen zien verrichten.

Ik vraag haar om verschillende maten schroeven-

draaiers en Engelse sleutels, waarmee ik gewichtig een paar onderdelen loshaal om ze vervolgens weer in elkaar te zetten. Hoewel het me tegen de borst stuit mijn nette kleren te bevlekken, trek ik met opzet mijn colbert niet uit, en stop ik ter bescherming zelfs mijn stropdas niet tussen de knopen van mijn overhemd. Ik ga volledig op in de rol van vriendelijke, technisch goed onderlegde en tegelijkertijd schuchtere man. Ik bewonder mijn eigen creatie. Ben ik dat? Die man die zo stom is om zijn met olie besmeurde handen in zijn broekzak te steken, en ze een paar minuten later gedachteloos aan zijn dure lichtgroene overhemd af te vegen? Ik ben me ervan bewust dat ik Dennis speel. Zichzelf in mijn gezelschap overschreeuwende Dennis, ongevaarlijk en als je daar gevoelig voor bent, ontroerend, waardoor zelfs zijn overwinningen de geur van een mislukking met zich meedragen.

Haar kan het niets schelen of mijn missie faalt. Ze heeft zich opvallend dicht naast me over de verroeste, vette motor gebogen. Ze staat enorm in de weg, maar ik zeg er niets van. Mijn arm raakt de hare, en met de lucht van olie en benzine in mijn neus kijk ik haar van veel te dichtbij veel te lang aan. Mijn gedachten zijn volledig bij haar, in de schemerige garage die ons tegen de regen beschermt, ze sluipen niet achterwaarts, ze snellen niet voor me uit. Hoewel me nog steeds niet duidelijk voor ogen staat wat ik ga doen, weet ik wel dat het bijzonder wordt en dat ik het me achteraf tot in detail zal willen herinneren. Daarom concentreer ik me tot het ui-

terste. Het geeft me een licht en gelukkig gevoel, alsof ik met plankgas mijn auto de vrijheid geef. Het landschap vliegt in brokken voorbij, en tegelijkertijd lijkt het moment zich te rekken, het slokt alle bedenkingen en mogelijkheden in zich op en staat niet toe dat het eindigt.

'Zo,' zeg ik vastbesloten, terwijl ik mijn rechterhand aan mijn broek afsmeer, 'het is klaar.' Ik stap achter het stuur, wacht een paar seconden voordat ik start, en draai dan bedaard de contactsleutel om. De motor reageert direct op de juiste aanpak. Hij begint geestdriftig te snorren.

'Goh,' zegt ze met beheerste bewondering, 'wat was het nou?'

'De startmotor.' Ik sla de klep dicht, en blijf aarzelend staan alsof ik een beter woord dan 'dag' zoek om afscheid van haar te nemen.

Zij is me voor. 'Kom even binnen,' oppert ze, 'dan kun je je handen wassen, en misschien kunnen we ook wat aan de vlekken in je kleren doen.'

Ik volg haar door de deur die de garage met de hal verbindt. Mijn ogen schetsen haar heupen en dijen. Ze is smaller en huiselijker dan het beeld dat ik van haar had toen ik bij de stoplichten rechtsaf sloeg. Liever. Maar als ik wil kan ik dat vergeten. Zij doet hetzelfde met mij. Ze biedt me een pak en een overhemd van haar man aan die hij, naar ze beweert, nooit aanheeft. Ze heeft zelfs merkschoenen voor me. Een halfjaar geleden heeft ze ze in een opwelling gekocht, maar ze zijn haar man te klein. Als ze mij passen mag ik ze houden. Wanneer ik echter verkleed naar beneden kom, doet de manier waarop ze

me aanziet vermoeden dat ze me helemaal geen kleren heeft aangetrokken die haar man nooit draagt. Ze kijkt naar me zoals ze naar hem zou doen: vertrouwd, zonder schroom. Die gehuwde blik geldt het kostuum, voor mij vermengt ze hem met de nieuwsgierigheid die een onbekende man in haar teweegbrengt. Het is een opwindende combinatie. Ik moet moeite doen om mijn gedachten op het goede spoor te houden.

In de huiskamer, waar het netjes en schoon is, krijg ik koffie en cake van haar. Uit de open keuken drijft de geur van het suddervlees dat ze net opnieuw heeft opgezet. We praten over auto's, mijn baan als salesmanager bij de Suikerunie, en Marco Borsato. Ze heeft al zijn cd's, en mijn lievelingsnummers zijn ook de hare. Het voortkabbelende gesprek wordt geschraagd door een zwijgzame onderstroom waarin we elkaar met onze ogen strelen. We zijn man en vrouw, al jaren getrouwd. Zij zorgt met liefde voor mij, ik bescherm haar tegen alle gevaar, de passie van de eerste maanden is nooit geweken. Als ze mij op die hartstochtelijke Ingrid Bergman-manier aanziet, weten we allebei wat het betekent. En omdat we elkaar al zo lang kennen, en er zeker van zijn dat de ander er altijd zal zijn, kunnen we het verlangen rekken zodat het groeit en groeit tot het ondraaglijk is en gestild moet worden.

De onderstroom begint te kolken. Ik strek mijn hand uit en raak haar pols aan. Zij legt haar hand voorzichtig op mijn dij. We kijken elkaar aan. Marco drijft weg, samen met de suiker. Hoewel het nog niet heeft plaatsgevonden, ligt het al vast. Mijn lippen zullen de hare be-

roeren, waarbij ze genotzuchtig de ogen sluit. Haar hand gaat naar mijn nek, de andere schuift naar de binnenzijde van mijn bovenbeen.

Jengelend als een lastig kind dringt de telefoon zich aan ons op. Haar lippen die al in afwachting van de mijne uit elkaar waren geweken, klemmen zich krampachtig op elkaar. Het is niet gebeurd, gelukkig, want het is fout, staat op haar mond te lezen. 'Sorry,' zegt ze, 'ik moet...' Ze staat op.

Mijn hand klemt zich om haar pols. Woede omdat me de controle over het moment is ontnomen. Woede op de achterlijke idioot aan de telefoon die door eenvoudig een paar cijfers in te drukken recht meent te hebben op haar aandacht. Woede op haar omdat ze me laat vallen voor een elektronische smeekbede. Dit leven is verdomme van ons. We wensen geen indringers. Laat dat stomme snertding piepen.

'Het is mijn moeder,' zegt ze. 'Ik moet echt even opnemen, anders begint ze zich zorgen te maken.'

Het aangezwollen verlangen stijgt uit mijn onderbuik op. Het kriebelt ongeduldig in mijn vingers en breidt zich uit naar mijn tong. 'Trut,' schreeuwt het. 'Egoïstische slet. Wie denk je dat je bent! Geloof je mij de baas te kunnen? Mij negeren als een levenloos stuk vreten! Gore rothoer. Dit soort flauwekul slik ik niet meer van je!' Ik geef haar een zet zodat ze achterover op de bank tuimelt, en sla haar met mijn vrije hand hard in het gezicht. Ze grijpt onthutst naar haar wang alsof ze nog nooit een klap heeft gehad. En staart me aan.